

Actieplan voor Europese democratie: de democratieën van de EU versterken

Brussel, 3 december 2020

De Europese Commissie presenteert vandaag haar [actieplan voor Europese democratie](#), dat burgers sterker moet doen staan en in de hele EU voor veerkrachtiger democratieën moet zorgen.

Als gevolg van toenemend extremisme en de afstand die wordt ervaren tussen bevolking en politici, staan onze democratische stelsels onder druk. Met het oog op die uitdagingen bevat het nieuwe actieplan maatregelen die eerlijke en vrij verkiezingen bevorderen, de mediavrijheid versterken en desinformatie tegengaan. Concreet zal de Commissie juridische stappen in verband met politieke onlinereclame voorstellen. Daarbij zullen de respectieve verantwoordelijkheden worden verduidelijkt van sponsors van betaalde inhoud en productie- en distributiekanaalen, waaronder onlineplatforms, adverteerders en politieke adviesbureaus. Ook zal de Commissie maatregelen aanbevelen om de veiligheid van journalisten te waarborgen en een initiatief presenteren om hen te beschermen tegen SLAPP-rechtszaken (d.w.z. strategische rechtszaken ter ontmoediging van burgerparticipatie). Ten slotte zal de Commissie aansturen op een herziening van de bestaande praktijkcode inzake desinformatie. Daarbij zouden de vereisten voor onlineplatforms moeten worden aangescherpt en zou voor strenge monitoring en toezicht moeten worden gezorgd.

Voorzitter van de Europese Commissie Ursula **von der Leyen**: *"Nu de digitale revolutie in volle gang is, moeten burgers hun eigen keuzes kunnen maken, in een klimaat waarin zij zich vrijelijk kunnen uitspreken. Feiten moeten worden gescheiden van fictie en vrije media en het maatschappelijk middenveld moeten volop kunnen deelnemen aan een open debat, dat vrij is van kwaadaardige inmenging. De EU treedt dan ook op om de democratieën in de EU veerkrachtiger te maken."*

Věra **Jourová**, vicevoorzitter voor Waarden en Transparantie: *"Democratie is geen vanzelfsprekendheid – zij moet worden gekoesterd en beschermd. Ons plan beoogt zinvolle burgerparticipatie te beschermen en te bevorderen, opdat burgers in de openbare ruimte vrij zijn om hun eigen keuzes te maken, zonder manipulatie. Wij moeten de regels aanpassen aan de mogelijkheden en de uitdagingen van het digitale tijdperk. Het plan omvat voorstellen voor acties om journalisten beter te beschermen en desinformatie en inmenging tegen te gaan, zonder afbreuk te doen aan de vrijheid van meningsuiting."*

Nu de digitale revolutie in volle gang is, moeten burgers hun eigen keuzes kunnen maken in een klimaat waarin meningen vrijelijk kunnen worden geuit, feiten kunnen worden gescheiden van fictie, en vrije media en het maatschappelijk middenveld volop kunnen deelnemen aan een open debat, dat vrij is van kwaadaardige inmenging. De uitdagingen waarmee de EU wordt geconfronteerd, houden niet op bij haar grenzen; elke interne maatregel heeft gevolgen in het buitenland.

De maatregelen van het actieplan voor de Europese democratie berusten op drie pijlers:

1. **Vrije en eerlijke verkiezingen bevorderen**

De Commissie zal wetgeving inzake de **transparantie van gesponsorde politieke inhoud** ("politieke reclame") voorstellen. Ook zal de Commissie de **regels voor de financiering van Europese politieke partijen** herzien. Via het Europees samenwerkingsnetwerk voor verkiezingen zal de Commissie de samenwerking tussen de lidstaten verbeteren en een nieuw operationeel mechanisme instellen, ter ondersteuning van doeltreffend en tijdig overleg over kwesties die verband houden met de integriteit van de verkiezingen, zoals cyberbeveiliging.

De Commissie zal een **bijeenkomst op hoog niveau** organiseren, waarop diverse autoriteiten de uitdagingen in verband met de verkiezingen kunnen bespreken en burgers kunnen stimuleren om als kiezers en kandidaten aan het democratisch proces deel te nemen. Een gezonde democratie moet het hebben van betrokken burgers en een actief maatschappelijk middenveld, en dat niet alleen tijdens de verkiezingen. Het actieplan is erop gericht daarvoor gebruik te maken van de **EU-structuurfondsen** en de financiering die beschikbaar is uit hoofde van het nieuwe **programma Creatief Europa**. Ook bepleit het actieplan actieve betrokkenheid van jongeren, als een essentieel onderdeel van de **EU-strategie voor jongeren**. De EU zal ook de capaciteit van **EU-verkiezingswaarnemingsmissies** in derde landen consolideren.

2. **De vrijheid en pluriformiteit van de media versterken**

De laatste jaren is de veiligheidssituatie van journalisten verder verslechterd – in verschillende lidstaten krijgen journalisten steeds vaker te maken met bedreigingen en aanvallen, zowel fysiek als online. Daarom zal de Commissie in 2021 met een **aanbeveling betreffende de veiligheid van journalisten** komen, waarin met name zal worden ingegaan op bedreigingen van vrouwelijke journalisten, en een initiatief presenteren om **het misbruik van rechtszaken ter ontmoediging van burgerparticipatie** (SLAPP-rechtszaken) **tegen te gaan**. De Commissie zal ook nauw met de lidstaten samenwerken door middel van een gestructureerde dialoog en **duurzame financiering** verstrekken voor projecten op het gebied van juridische en praktische bijstand aan journalisten binnen en buiten de EU. Ten slotte zal de Commissie ook verdere maatregelen voorstellen om **mediapluriformiteit te ondersteunen** en de transparantie inzake media-eigendom en overheidsreclame te versterken door middel van de nieuwe **monitor voor media-eigendom**.

Het actieplan voor Europese democratie hangt nauw samen met het actieplan voor de media en

audiovisuele sector, dat de sector moet helpen zich te herstellen en optimaal gebruik te maken van de digitale transformatie.

3. Desinformatie tegengaan

In het actieplan wordt voorgesteld het instrumentarium waarmee de EU buitenlandse inmenging kan tegengaan, te verbeteren en bijvoorbeeld uit te breiden met de mogelijkheid om **dadere financiële sancties op te leggen**. De Commissie zal erop aansturen dat de praktijkcode betreffende desinformatie wordt omgevormd tot een **coreguleringskader** met verplichtingen en verantwoordingsplicht voor onlineplatforms, overeenkomstig de toekomstige wet inzake digitale diensten. Daartoe zal de Commissie in het voorjaar van 2021 richtsnoeren aanreiken **ter verbetering van de praktijkcode** en voorzien in een **krachtiger kader voor het toezicht** op de toepassing ervan. De Commissie en de hoge vertegenwoordiger zullen ook verdere maatregelen nemen om de veerkracht van onze samenlevingen te verbeteren en internationale partnerschappen te bevorderen.

Volgende stappen

De Commissie zal tot en met 2023 – het jaar vóór de nieuwe verkiezingen voor het Europees Parlement – geleidelijk uitvoering geven aan het actieplan voor Europese democratie. Nadien zal de Commissie de geboekte vooruitgang beoordelen en nagaan of verdere stappen nodig zijn.

De Commissie zal blijven samenwerken met het Europees Parlement en de Raad, en naast overheidsdiensten ook met een bredere kring van nationale actoren uit de publieke en private sector die een belangrijke rol spelen bij het veerkrachtiger maken van onze democratieën.

Chronologisch overzicht

Met het nieuwe [Europese rechtsstaatmechanisme](#), de nieuwe strategie ter versterking van de toepassing van het Handvest van de grondrechten en het voorgestelde pakket maatregelen om gelijkheid in de EU te bevorderen en te beschermen, zal het actieplan voor Europese democratie er in hoge mate toe bijdragen dat onze democratie de uitdagingen van het digitale tijdperk onder ogen ziet. De gehechtheid aan de democratie is ook verankerd in het externe optreden van de EU en staat centraal in de werkzaamheden van de EU ten aanzien van toetredingslanden en nabuurschapslanden.

Het actieplan voor Europese democratie is een van de belangrijkste initiatieven van het [werkprogramma van de Commissie](#) voor 2020, zoals is aangekondigd in de [politieke beleidslijnen van voorzitter Von der Leyen](#).

Meer informatie over het actieplan voor Europese democratie

[Website](#) betreffende het actieplan voor Europese democratie

[Factsheet](#) over het actieplan voor Europese democratie

[Vragen en antwoorden](#) over het actieplan voor Europese democratie

[Resultaten van de openbare raadpleging](#) over het actieplan voor Europese democratie

[Oproep voor deskundigen inzake SLAPP-rechtszaken](#)

IP/20/2250

Contactpersoon voor de pers:

[Christian WIGAND](#) (+32 2 296 22 53)

[Katarzyna KOLANKO](#) (+ 32 2 296 34 44)

[Jördis FERROLI](#) (+32 2 299 27 29)

Voor het publiek: [Europe Direct](#) per telefoon [00 800 67 89 10 11](#) of [e-mail](#)

Related media

 [Illustration 2020/2](#)